

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **G. F.**, zastoupené JUDr. Alenou Mrlinovou, advokátkou, se sídlem Ostrava - Zábřeh, Výškovická 122, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 12. 2004, č. j. 59 Az 77/2004 – 29,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 26. 3. 2004, č. j. OAM-875/VL-07-08-2004 byla zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu). V odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvedl, že na základě výpovědi žadatelky bylo zjištěno, že naposledy vstoupila na území České republiky dne 3. 12. 2003 a prokázala se cestovním dokladem Ukrajiny a turistickým vízem na 15 dnů. Po ukončení platnosti víza zde pobývala nadále nelegálně, přičemž žádným způsobem si pobyt v České republice neupravila. Dne 25. 2. 2004 jí bylo uděleno správní vyhoštění na dobu 3 let za nelegální pobyt na území České republiky. Z výpovědi žadatelky vyplynulo, že ačkoliv do doby, než jí bylo uděleno rozhodnutí o správním vyhoštění, měla možnost na území České republiky se svobodně pohybovat a tudíž i vejít do kontaktu se zástupci státních orgánů, této možnosti nevyužila a žádost o udělení azylu podala až poté, co byla potrestána za porušení předpisů o pobytu cizinců

na území České republiky. Tím došlo k naplnění důvodu uvedeného v ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, pro který lze žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včas žalobu, v níž napadla rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu výroku. Namítala, že správní orgán v předchozím řízení o udělení azylu porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, kde je stanovena povinnost správního orgánu přesně a úplně zjistit skutečný stav věci. Tato povinnost v jejím případě splněna nebyla a učiněná zjištěná přitom nepostačovala k správnému posouzení věci. Dále mu vytýkala, že důkazy, které si správní orgán opatřil pro své rozhodnutí, nebyly úplné, čímž došlo k porušení § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu, neboť správní orgán nemohl správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědět. Provedené důkazy posléze zhodnotil nesprávně, čímž porušil rovněž § 34 odst. 5 správního řádu. Žalobkyně navrhovala, aby napadené rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno a věc vrácena tomuto orgánu k dalšímu projednání. Současně žádala o ustanovení zástupce.

Krajský soud v Ostravě napadaným rozsudkem ze dne 22. 12. 2004 č. j. 59 Az 77/2004 - 27 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Soudem ustanovené advokátce JUDr. Aleně Mrlinové určil odměnu za zastupování ve výši 1075 Kč a konečně pak rozhodl, že Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu a především z výpovědi samotné žalobkyně. V podrobném odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že provedené dokazování jednoznačně svědčí o závěru, že žalobkyně neopustila Ukrajinu z důvodu pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu odůvodněného strachu z pronásledování z důvodu rasy, náboženství nebo politického přesvědčení, tedy z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Výslovně uvedla, že se v zemi původu obává jednání soukromých osob, zejména bývalého zaměstnavatele, který na ni pod hrozbou násilí vymáhá dluh. Bezpečně z provedeného dokazování také vyplynulo, že žalobkyně měla možnost požádat o udělení azylu bezprostředně poté, co skončila platnost jejího víza a nikoliv až v souvislosti s vydáním rozhodnutí o vyhoštění. Správní orgán měl tedy dostatek podkladů k tomu, aby z důvodu uvedeného v § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu mohl její žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou, aniž by přitom porušil procesní předpisy správního řádu, jejichž porušení mu žalobkyně vytýkala. Krajský soud konstatoval, že žalobkyně nebyla zkrácena na svých právech rozhodnutím správního orgánu ani jeho postupem a žalobu proto jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Vyslovila názor, že krajský soud a stejně tak žalovaný nesprávným způsobem – v rozporu s platným právním řádem – posoudili právní otázku, a sice, zda je možno na případ žalobkyně vztáhnout ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, tedy že žádost o udělení azylu podala jen s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání k trestnímu stíhání do ciziny. Vyslovila obavu, že by ve své vlasti mohla být vystavena pronásledování z politických důvodů, které obsahuje ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Rovněž žádala, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, neboť v tomto případě by po vyhoštění ztratila kasační stížnost smysl.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl toliko, že se vzhledem k jejímu obsahu nebude k věci vyjadřovat a odkázal na správní spis. K přiznání odkladného účinku kasační stížnosti neshledal důvody, a proto návrh na jeho přiznání nepodporoval.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené skutečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestního činu soudce.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala žádost o udělení azylu dne 4. 3. 2004, v níž uvedla, že Ukrajinu opustila dne 3. 12. 2003, protože měla strach o svůj život. Od července do září 2003 pracovala u soukromníka jako prodavačka spolu se svou sestřenicí, majitel prodejny však zjistil finanční schodek ve výši 5.000 USD a dožadoval se uhrazení této částky. Vyhrožoval jim, že je v noci vyhledá a bude s nimi nakládat podle své vůle. V září 2003 se proto rozhodla odcestovat do Polska, avšak ani po jejím návratu výhrůžky ze strany majitele prodejny neustaly, přestože jak ona, tak její sestřenice se mu snažily vysvětlit, že se v této věci necítí vinny. Proto se znovu rozhodla vycestovat ze země a volila Českou republiku. Nepokoušela se zde žádným způsobem upravit si pobyt, neboť k tomu neměla dostatek finančních prostředků. Pracovala bez patřičného pracovního povolení a dne 25. 2. 2004 byla v České Brodě zadržena příslušníky Policie a za nelegální pobyt na území České republiky jí bylo uděleno správní vyhoštění na dobu tří let. Připustila, že ji žádné okolnosti nebránily požádat o azyl již v době dřívější, jen o této možnosti nevěděla. Rovněž vyslovila přání legalizovat si pobyt v České republice, aby zde

mohla i nadále pobývat a v budoucnu zde žít i se svými dětmi. V případě návratu na Ukrajinu se obává dalšího možného jednání majitele prodejny i dalších osob, které po ní požadovaly finanční prostředky. Uvedla rovněž, že problémy se státními orgány na Ukrajině neměla.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel podal žádost o jeho udělení s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci má Nejvyšší správní soud za prokázané, že stěžovatelka od svého příjezdu dne 3. 12. 2003 se legálně zdržovala na území zdejší republiky jen po dobu 15-ti dnů avšak od té doby již bez platných dokladů. O azyl požádala až poté, co byla zadržena Policií ČR jako cizinka bez platných dokladů a obdržela rozhodnutí o správním vyhoštění na dobu tří let. Nutno tedy konstatovat, že zjištěný skutkový stav byl jak žalovaným, tak následně krajským soudem správně podřazen pod dikci ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, neboť je nepochybné, že žádost o udělení azylu podala stěžovatelka s cílem vyhnout se již vydanému rozhodnutí o vyhoštění. Přitom je třeba sdílet názor jak žalovaného, tak i krajského soudu, že v mezidobí měla dostatek času a možností vejít v kontakt se zástupci státních orgánů ČR a že v podání žádosti o azyl ji v uvedené době nebránily žádné objektivní okolnosti. Sama uvedla, že se po území České republiky volně pohybovala a pracovala zde. Domnívá-li se stěžovatelka, že zjištěný skutkový stav mohl vést k jinému závěru, než jaký byl vysloven žalovaným, a posléze i krajským soudem, není možno s jejím názorem souhlasit. Stěžovatelka především v kasační stížnosti namítá, že u ní byl dán důvod k udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť má obavu, že by ve své vlasti byla vystavena pronásledování z politických důvodů. Takové tvrzení však je třeba pokládat za účelové, neboť v řízení před správním orgánem ani v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nic takového netvrdila a ostatně ani v kasační stížnosti neuvádí pro jaké politické důvody by tvrzenému pronásledování byla vystavena. Sama přitom v žádosti o azyl i v protokolu k důvodům o udělení azylu vypověděla, že kromě problémů se soukromými osobami neměla na Ukrajině žádné další problémy, zejména neměla problémy se státními orgány. Především je však nutno zdůraznit, že její tvrzení o pronásledování z politických důvodů je tvrzením zcela novým a v tomto směru jde tudíž o kasační stížnost nepřipustnou ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než ty, které stěžovatel uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že jakkoli není v zákoně o azylu stanovena konkrétní lhůta, v níž je po překročení státní hranice potřeba požádat o azyl, podání žádosti po uplynutí tří měsíců po vstupu do ČR nasvědčuje tomu, že o azyl požádala stěžovatelka skutečně až ve snaze legalizovat svůj pobyt v České republice a vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění. Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 21.8.2003 sp. zn. 2 Azs 5/2003, uvedl, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi, má o azyl požádat vždy již v první zemi a při první příležitosti, v níž má reálnou možnost tento status obdržet nejdříve a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody. Z této logiky také vyplývá, že má takový cizinec požádat o azyl neprodleně poté, co má k tomu příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového. V opačném případě, tedy při podání žádosti o azyl s časovým odstupem po vstupu na území státu, kde mu může být ochrana formulu azylu udělena, může tato skutečnost cizince z poskytnutí azylu vyloučit, podobně jako žádost v jiné bezpečné zemi. Tuto logiku ostatně sleduje i ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Jinak řečeno,

pokud cizinec požádá o azyl proto, že mu hrozí správní vyhoštění, bude jeho žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná, aniž by muselo být zkoumáno, zda jsou v jeho případě dány důvody podle § 12 zákona o azylu, pokud je vůbec tvrdí. Žalovaný mohl tedy stěžovatelčinu žádost o azyl zamítnout jako zjevně nedůvodnou ve smyslu citovaného zákonného ustanovení.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že posouzení právní otázky soudem nepovažuje za nesprávné a důvod tvrzený stěžovatelkou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. v posuzované věci neshledal.

Pokud se stěžovatelka dovolávala též důvodů kasační stížnosti na něž pamatuje ust. § 103 odst. 1 písm. b) a písm. c) s. ř. s., nutno konstatovat, že z její kasační stížnosti nelze zjistit, v čem by nezákonnost spočívající v porušení těchto ustanovení měla spočívat, takže k tomuto odkazu nebylo možno vůbec přihlídnout.

Dovolává-li se stěžovatelka důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a krajskému soudu vytýká, že nepřezkoumal napadené rozhodnutí správního orgánu z hlediska dodržení procesních předpisů řízení, které vydání napadeného rozhodnutí předcházelo, je třeba uvést, že Nejvyšší správní soud taková pochybení v postupu krajského soudu neshledal. Naopak, krajský soud v obsáhlém odůvodnění napadeného rozsudku se zabýval každým namítaným porušením správního řádu uvedeným žalobcem v podané žalobě. Namítá-li stěžovatelka, že se žalovaný dopustil porušení správního řádu minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci a jeho rozhodnutí neodpovídá ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, aniž by konkrétně sdělil, z jakých důvodů tyto námitky uvádí, nelze se k těmto námitkám blíže vyjádřit. Nebylo tedy možno dovodit, jak uvádí stěžovatelka, že řízení před správním orgánem trpí vadou, kterou nelze odstranit. Uvedený důvod uplatněný stěžovatelkou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. není podle názoru Nejvyššího správního soudu dán, neboť nebylo zjištěno, že by rozsudek soudu byl nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů a nebyla zjištěna ani jiná vada v řízení před soudem, který by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Nejvyšší správní soud vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde se o kasační stížnosti rozhoduje přednostně. Navíc je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věta první za použití § 120 s. ř. s., tak žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatelky žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu